

Interesantan clanak Bojana Bajica u BH Dani-ma

U istom ovom casopisu sam prije godinu dana objavio tekst: Nova srpska politika u BiH - tri opcije srpskobosanske politike, gdje sam samim nazivom pledirao za jedinu "dobitnicku" od tri ponudene: 1. Nezavisnost RS-a, 2. Status Quo i 3. Nova srpska politika - BiH je i srpska država. Kada je rijec o opcijama bošnjačke politike naslov se ne može opredijeliti jednoj, jer Bošnjaci pred sobom imaju više "dobitnickih" kombinacija od Srba i Hrvata, pa ce stoga naslov ovog teksta ostati neutralan.

Prije predstavljanja i razrade bošnjačkih opcija želim reci da u aktuelnom trenutku polazim od cinjenice da su bh. državljani dominantno i definitivno zaokruženi u Srbe, Hrvate i Bošnjake, te da u politickom smislu predstavljaju apsolutnu polaznu osnovu u svim relevantnim promišljanjima o buducnosti Bosne i Hercegovine. Uvažavajući i preferirajući prava svih ostalih diskriminiranih grupa i pojedinaca u ovoj zemlji, koji ne pripadaju nijednoj od tri konstitutivne etnije, smatram da ce definicija i medusobna harmonizacija tri konstitutivna interesa otvoriti prostor da se što prije svi gradani izjednače pred ustavom i zakonom.

XX vijek, uvod za konacni rasplet u BiH Za Bošnjake se može reci da su se u XX vijeku provukli kroz "iglene uši", dok je isti period određen srpsko-hrvatskim odnosima i voljom Beograda i Zagreba. Uzmemo li u obzir samo jacaње srpske države u prvoj dekadi XX vijeka, sve do Prvog balkanskog rata i oslobadanja Srbije od Osmanskog carstva, te snaženja srpske pozicije nakon Drugog balkanskog rata i apsolutnog trijumfa nakon pobjede u Prvom svjetskom ratu i stvaranja Kraljevine SHS pod krunom Karadordevica, lako prepoznavamo vrlo nezavidnu poziciju muslimana na Balkanu i u BiH. U to vrijeme i ranije, još od Berlinskog kongresa iz 1878. godine, muslimani su bili "nebitan" politicki i društveni faktor, na margini politickih i državnih procesa, pa još sa teretom poraženog Osmanskog carstva na sopstvenim plecima. Bez obzira na poseban identitet bosanskih muslimana u odnosu na "Osmanlije", bosanski muslimani su od Hrvata i Srba bili videni kao recidiv morskog neprijatelja i zavojevaca i spram toga su trebali "platiti" sve racune za vjekovne nedace koje je azijski okupator proizveo. Dolazi i Drugi svjetski rat u svjetlu srpsko-hrvatskih, odnosno, hrvatsko-srpskih odnosa i naravno zadnji rat i raspad SFRJ, gdje opet srpsko-hrvatski odnosi opredjeljuju ostala dešavanja. U takvom dvadesetom vijeku, bosanski muslimani se provlace kroz "iglene uši", a uspijevaju da paralelno, korak po korak grade svoju poziciju.

Od Mehmeda Spahe koji je bio pouzdan partner Nikole Pašica za tvorenje vecine u Skupštini kraljevine SHS i dugogodišnji ministar kraljevine, te lider Jugoslovenske muslimanske organizacije koja je imala za cilj ocuvanje muslimana i Bosne (npr. izdejstvovan je cuveni "turski paragraf" u prvom ustavu kraljevine), preko 1943. i ZAVNOBiH-a, pa onda ustavne reforme iz 1974. kada se malo m pretvara u veliko, do referendumu o nezavisnosti BiH ciji su nosioci upravo bosanski muslimani. Bošnjaci su naposljetku uspjeli da kako-tako u zadnjem ratu ocuvaju kontinuitet BiH, što je potvrđeno Daytonom.

"Turski paragraf" je narodski naziv za dio ustava SHS (clan. 135) koji je definisao da između 26 regija koje su sacinjavale SHS u ustavu BiH bude jedina u nepovrijeđenim granicama definisana kao regija. "Turski paragraf" je rezultat zalaganja i politike Mehmeda Spahe, uglavnom zbog konstruktivnog djelovanja i glasova JMO-a koji su zatrebali za donošenje Vidovdanskog ustava 1921. godine. Sve u svemu, "turski paragraf" je primjer vodenja mudre politike u datim okolnostima.

Pocetak XXI vijeka, odnos snaga u BiH Za razliku od prošlog vijeka, XXI vijek stavlja Bošnjake u potpuno drugaciju poziciju. Bošnjaci su sada u medunarodno priznatoj državi BiH ključni faktor za opstanak BiH, za ciji opstanak su zaslužni, jer su Srbi i Hrvati išli na

"cijepanje" koje nije uspjelo. Danas Bošnjaci cine izmedu 53 i 55% stanovništva BiH (po zadnjim demografskim procjenama) i nastanjeni su na (za opstanak BiH) kljucnim geopolitickim podrucjima u BiH. To znaci da nasuprot bošnjackoj "povoljnoj" geopolitici, s druge strane stoji vrlo "nepovoljna" i nemoguca (u smislu održivosti i samostalnosti) srpska geopolitika, koja je i jedini razlog zašto se otcjepljenje RS-a ne može sprovesti u djelo. Zapravo, bošnjacka podrucja su jedina prirodna veza izmedu zapadne i istocne Republike Srpske, što znaci da bi RS bez Bosne uvijek bila u pat poziciji. Da budem krajnje precizan, Republika Srpska može postojati jedino u BiH, jer bez BiH njeno postojanje nije moguće. Treba se sjetiti da su prije Dayton bile lansirane razne ideje o razmjeni teritorija, koje su tada izgledale kao glasine i nebuloze, ali se sada vidi da je neko ipak razmišljao o geopolitici i geografiji kao kljucnim pretpostavkama za neku buducu podjelu BiH. Naime, tada je kružila prica da ce Republici Srpskoj pripasti Tuzla, a Federaciji Banja Luka, tj. da ce doći do razmjene ljudi i teritorija. Ako zanemarimo cinjenicu da su ovakve i slicne ideje o "humanim" preseljenjima i razmještanjima stanovništva u SFRJ bile apsolutno neprihvatljive i fašisticke, mora se odati priznanje tadašnjim planerima da su jako dobro znali šta govore. To jest, da kojim slucajem Tuzla pripada RS-u, a Banja Luka Federaciji (misli se na širu regiju, ne samo na gradove), BiH bi se raspala treci dan nakon kosovske nezavisnosti, jer bi se vrlo jednostavno istocna polovina države odvojila od zapadne najobicnijom odlukom Narodne skupštine RS-a. Ne postoji mirovni sporazum i ništa na svijetu što bi sprijecilo takvu RS da se otcijepi. Dakle, BiH opstaje i opstace samo iz razloga nemoguće geopolitike i geografije RS-a, a ne neke specijalne želje i neizmjerne ljubavi svijeta spram BiH.

Strateška prednost Bošnjaka Tako da na pocetku XXI vijeka dobijamo potpuno drugaciju "podjelu karata" u BiH koja ide u korist Bošnjaka, za razliku od prošlog vijeka. Dvije su sile koje ce kao konstanta uticati na sliku BiH u buducnosti, a druge dvije sile ce imati potencijalnu mogucnost da uticu na sadržaj te buducnosti. Prva konstantna sila je volja bošnjackog naroda da BiH opstane i postoji, koji opet ima dvije prednosti u odnosu na druga dva naroda (natalitet i vezivnu geopoliticku rasprostranjenost populacije). Druga konstantna sila je "bosanska gravitacija ili bosanska centrifuga" koja BiH neupitno drži na okupu, a proizvode je tri dejstva: a) volja Bošnjaka da BiH opstane; b) bosanskohercegovačka geografija omedena mocnim rijekama i planinama koja sama po sebi proizvodi logiku opstanka jedinstvene društveno-politicke zajednice na bh. tlu; c) "manevarski geopoliticki corsokak" srpske politike s aspekta otcjepljenja RS-a, što onda apsolutno onemogućava i uslovljava hrvatsku politiku otcjepljenja "Herceg Bosne". Dakle, "Herceg Bosna" bi se mogla otcijepiti samo pod uslovom da to uspije Republici Srpskoj, a RS-u to onemogućava volja Bošnjaka. Dakle, Bošnjake je istorijski proces doveo u poziciju posjedovanja strateške prednosti i ucinio volju Bošnjaka presudnijom za buducu BiH od volje Srba i Hrvata. Šahovskim rjecnikom iskazano - imati nekog u stalnom šahu.

Zbog svega recenog, zakljucujem da postoje dvije moguće slike buducnosti BiH:

1. BiH kao multietnicka i multikulturalna država i zajednica;
2. BiH kao klasicna nacionalna država Bošnjaka.

To znaci da Bošnjacima u BiH "odgovara" bilo kakvo vodenje politike od strane Srba i Hrvata, dok Srbima i Hrvatima odgovaraju samo odredene vrste bošnjacke politike (ne sve).

Ranije sam pomenuo da pored dvije konstantne sile u BiH (volja Bošnjaka i "bosanska centrifuga"), postoje i dvije potencijalne sile koje mogu uticati na sadržaj buducnosti BiH, a to su srpske i hrvatske politicke sile koje svojom politikom mogu uticati na stvaranje BiH kao

multietnicke zemlje ili klasicne nacionalne države Bošnjaka. Sa pozicija sadašnjih hrvatskih, a narocito srpskih politika, na ovaj izbor se gleda po klasifikaciji loš, gori, najgori, dok se sa bošnjačke strane svaki srpsko-hrvatski izbor može sagledati u gradaciji: dobar, bolji, najbolji. Proizlazi da u interesu stvaranja BiH kao multietnicke zajednice predstoje radikalni zaokreti hrvatske i srpske politike spram BiH kao vlastite države, dok Bošnjaci moraju prestati da paralelno vode dvostruku politiku, s jedne strane deklarativno se zalažu za multietnicnu BiH, a s druge fakticki pretvaraju BiH u nacionalnu državu Bošnjaka muslimana.

Stvaranje nacionalne države Bošnjaka Kao što je Hrvatska nacionalna država Hrvata i ostalih, Srbija nacionalna država Srba i ostalih, tako u ishodištu ove opcije stoji da BiH postane država Bošnjaka i ostalih. Ova opcija je postala dominantni trend od Daytona do danas s velikom vjerovatnoćom da se nastavi i u budućnosti. Ovakvoj budućnosti doprinosi kontradiktorno savezništvo tri nacionalističke politike u BiH, iako zvuči nevjerovatno, ali i srpska i hrvatska aktuelna politika pomažu bošnjačke nacionalističke ciljeve u ovom smjeru. Ne svjesno, naravno.

Ako se osvrnemo na moderna građanska društva, koja su uglavnom nastajala nakon ere konstituisanja nacionalnih država ili na principu "krecemo ispočetka s livade" kao što su nastale SAD kao građanska država, vidjećemo da je u tom kontekstu nemoguće govoriti o BiH kao građanskoj državi dok se prethodno ne konstituiše harmonična tronacionalna, ili dvonacionalna, ili jednonacionalna država. Prosto govoreći, u BiH nije moguće preslikati američki model, a pokušaji stvaranja nadnacije u BiH su već potrošeni modeli u prošlosti. Kada se nije stvorila pod Austro-Ugarskom i u SFRJ, sada apsolutno nema nikakve šanse.

Koncept nacionalnih država je u svojoj suštini veoma vezan za demografiju i brojke, jer ako udio konstitutivnog naroda u nekoj državi padne ispod kritične tačke to predstavlja veliku prijetnju po budućnost te zemlje. Ne može me niko uvjeriti u tezu da bi Njemačka idalje bila Njemačka, kada bi etnicki Nijemci sa 90% spali na 30%, a etnicki Turci sa sadašnjih oko 5% porasli na 70%. Bez obzira na državljanstvo i jednaka građanska prava svih pred ustavom i zakonom, bilo bi veoma upitno kakve bi odluke donosio novi "noseći narod" u Njemačkoj. Ili kad bi Madari u Slovačkoj porasli na 80% ili kad bi Albanci u Makedoniji porasli na 65%, itd. Zbog toga će demografska politika biti presudni faktor i u BiH, gdje će se u narednih dvadesetak godina iskristalisati brojke koje će tačno pokazati da li se radi o tro-, dvo-, ili jednonacionalnoj državi. U ovom smislu je korisno pogledati popise stanovništva u BiH do 1991. godine, koji su je i teoretski i praktično činili multietničkom tronacionalnom zemljom, jer u trajanju od 150 godina, zaključno sa 1991., nikad niko u BiH nije imao natpolovičnu većinu.

Još u 19. vijeku niko u BiH nije imao natpolovičnu većinu, što pokazuje i popis iz 1865. godine kada je zabilježeno 46,3% pravoslavnih, 30,7% muslimana i 22,7% katolika. Godine 1895. BiH je imala 1.336.091 stanovnika, od čega: pravoslavci - 571.250 ili 42,76%, muslimani - 492.710 ili 36,88%, rimokatolici - 265.788 ili 19,89%, Židovi - 5.805 ili 0,43%, ostali - 538 ili 0,04%. Sličan odnos u okviru etničke strukture bilježe svi austrougarski popisi, pa i posljednji iz 1910. godine (43,5% pravoslavnih, 32,2% muslimana i 23,3% katolika). Vecinsko pravoslavno stanovništvo zabilježeno je i popisima u periodu između dva svjetska rata (1921. i 1931.), te i u znatnom dijelu poslijeratnog perioda (popisi iz 1948, 1951. i 1961). Popis iz 1971. godine prvi put je pokazao da je izmijenjena etnička struktura stanovništva bivše SR BiH i da su muslimani u njoj postali relativna većina (39,6% muslimani, 37,2% Srbi i 20,6% Hrvati). Popis iz 1991. godine u BiH pokazuje: Muslimani - 43,47%, Srbi - 31,21%, Hrvati - 17,38%.

Bez obzira na primjedbe Bošnjaka da je u Kraljevini i prvoj polovini postojanja SFRJ bilo rasipanja muslimanskih glasova, jer nije postojala rubrika za sopstveno izjašnjavanje, već se

uglavnom koristila rubrika ostali, tj. neopredjeljeni, Jugosloveni, itd., može se pouzdano zaključiti da niko nije imao natpolovicnu vecinu.

Medutim, šta imamo danas? Po prvi put, nakon 150 godina, javlja se natpolovicna vecina jednog naroda. Ova cinjenica je isto tako jak istorijski događaj za BiH, kao gore pomenuti istorijski datumi u XX vijeku, a vrlo vjerovatno i prekretnica bh. buducnosti. Uzmimo samo procjenu Agencije za statistiku BiH: ukupan broj stanovnika u BiH je 3.447.156. Po entitetima: Federacija 64,2% ili 2.213.074, RS 33,8% ili 1.165.138, Brcko 2% ili 68.943. Ako su tacne biskupske procjene da je optimisticna prognoza za broj Hrvata u BiH negdje do 450.000 ili 12-13%, dok s druge strane Srba ima maksimalno 1.150.000 ili 32-33%, preostaje da Bošnjaka ima oko 1.850.000 ili 53-54%. Pored ovoga, Agencija za statistiku je obznanila jedan još alarmantniji podatak, a to je prosjecna starost stanovništva u RS-u koja je za 3,8 godina veca nego u Federaciji BiH. Ovo je posljedica odseljavanja mladih ljudi iz RS-a u Srbiju, što govori da se u RS-u povećava udio starih u odnosu na mlade. Ovaj trend osigurava siguran rast broja Bošnjaka u buducnosti u odnosu na Srbe i Hrvate, a proces ce se postepeno ubrzavati kako se procentualna razlika bude povećavala.

Ako se ova cinjenica pridruži gore vec pomenutoj strateškoj geopolitickoj rasprostranjenosti Bošnjaka (koja onemogućava raspad BiH), pa se ovome dodaju izvještaji zavoda za statistiku RS-a i Federacije koji iz godine u godinu pokazuju pad nataliteta u RS-u, a rast u Federaciji (s tim da hrvatska podrucja takode pokazuju negativnu stopu rasta), pa onda napomenemo trend konstantnog odlaska Srba i Hrvata iz uglavnom ruralnih podrucja BiH ka Srbiji i Hrvatskoj, a nasuprot tome kažemo da tece stalni proces doseljavanja Bošnjaka/muslimana iz Sandžaka u Sarajevo, onda ne preostaje druga vjerovatnoca, nego da ce za dvadesetak godina jedan narod dosegnuti dvotrecinsku vecinu od 67%. To bi bilo negdje oko 2028. godine, što i nije tako daleko, ako uzmemo brzinu kojom je "proletilo" 13 godina od Daytona do danas.

Bošnjacka politika danas Dominantna politika kod Bošnjaka (ona koja pobjeđuje na 99% izbora unazad 18 godina), tj. ona koja zastupa isključivo interese Bošnjaka muslimana u BiH, svjesna novog istorijskog procesa nakon 1995. i Daytona, vrlo uspješno igra dvostruku igru, koja s jedne strane glasno promovise multietnicku BiH, pa cak i gradansku, dok s druge strane povlaci mnoge poteze koji idu u pravcu stvaranja dvotrecinsko-vecinske bošnjacko-muslimanske države.

Takvoj bošnjackoj politici, mora se priznati "nabacuje loptu na volej" srpska politika konstantno, a hrvatska s vremena na vrijeme. Koje to promijenjene okolnosti ubrzano stvaraju demografski debalans u BiH u korist jednog naroda, nasuprot vjekovne demografske ravnoteže?

1. Etnicko razgranicenje etnosa u BiH, gdje se Srbi i Hrvati koncentrišu na periferne dijelove BiH, uglavnom ruralna podrucja, za razliku od Bošnjaka koji se koncentrišu u centralnim dijelovima BiH sa više povezanih urbanih cjelina, a poznato je da u miru gradovi nose rast i razvoj.

2. Sistematska proizvodnja mržnje spram BiH od strane srpske i hrvatske politicke elite, apsolutno naginjanje ka Beogradu i Zagrebu, što obicnom covjeku šalje jasan signal gdje treba svoju "srecu" da traži.

3. Posebno stavljanje akcenta na odbojnost prema Sarajevu od hrvatske, a narocito od

srpske političke elite, a poznato je da svugdje u svijetu glavni grad pruža najviše mogućnosti za afirmaciju talenata, znanja i inteligencije.

4. Za Srbe je Sarajevo od strateške važnosti, jer istocni dio RS-a ili se veže za Sarajevo ili za Srbiju. Treceg izbora nema. Tako da tridesetak opština u ruralnom području istoka RS-a, koje po kapacitetima predstavljaju predgrada grada, ako odbacuju Sarajevo, a onda i Tuzlu i Mostar, neizostavno moraju nacisto ekonomski propasti. Ne postoji ni teorijska mogućnost da se istocna RS počne razvijati bez Federacije, jer to svako pametan vidi samo jednim pogledom na kartu. Ponavljam, bez pune ekonomske integracije istoka RS-a (koji je primjer antiteze normalnoj ekonomskoj regiji) sa Federacijom BiH, ne postoji nikakva mogućnost razvoja, bez obzira na htijenja i napore. Čak je najveća zabluda hidropotencijal istoka, jer će efekti gradnje hidroelektrana biti centralizacija kapitala i stvaranje oligarhija u centrima moći (u ovom slučaju u staklenoj zgradi Vlade RS-a), dok će s druge strane dodatno podstaci raseljavanje stanovništva s istoka. Dokaz tome je HE Višegrad, gdje je paralelno s tim Višegrad i njegova okolina, totalna ekonomska propast, a stanovništvo bježi u Srbiju (izuzev slabašnog povratka Bošnjaka). S druge strane, banjalučka regija može da se razvija, ali ne zato što je tome preduslov "podržavljena" Republika Srpska, nego zato što je prirodna ekonomska regija. Tako da Republika Srpska, sada reducirano, administrira poslove banjalučke ekonomske regije (kantona), što regiji stvara određene koristi, dok, s druge strane, na istoku, tvrda entitetska linija u praksi ugrožava srpske nacionalne interese jer onemogućava ekonomski razvoj, a to u konacnici stvara "puno brda i dolina bez ovaca i cobana", a poslovice kaže: "cije ovce, toga i planina".

Ringišpil propadanja u koji je upala srpska politička elita je pretpostavka da se RS može ekonomski razvijati bez evropskog puta BiH, a evropski put je nemoguć bez prenosa nadležnosti s entiteta na državu, a nadležnosti se ne daju ni po cijenu života. Zbog toga se onda narodu obecavaju dijametralno suprotstavljeni ciljevi, s jedne strane očuvanje nadležnosti RS-a, a s druge ekonomski razvoj. Pošto jedan cilj mora stradati, onda je aktuelna vlada odlučila da čuva nadležnosti, a da narodu putem javnog televizijskog sistema i drugih dirigovanih medija stvori iluziju i ubjedenje da RS doživljava ekonomski procvat, te da ljude ubijedi kako dobro žive. To je tako dobar trik vlade da bi se možda mogao prodati Davidu Copperfieldu, pa da na taj način RS inkasira još "više" investicija.

Slična je situacija i sa Hrvatima, bez orijentacije na Sarajevo ne postoji mogućnost da uglavnom ruralna i nenaseljena Hercegovina zadrži mlade, pametne i talentovane. Uzeće ih Zagreb sebi.

Sarajevo je svjetski brand poznat po atentatu na Ferdinanda, olimpijskim igrama i posljednjem ratu. Svjetski brand je u stanju da privuče uspješne Bošnjake širom svijeta da se vrate i žive u BiH, što se sve više i više dešava (a ovo bi mogli i Srbi i Hrvati, al' nece).

Hrvatska, a narocito srpska politika, pripadnike sopstvenog naroda koji svoju budućnost vide u Sarajevu (i drugim mjestima BiH) etiketira kao izdajnike, a one koji "bježe" za Srbiju, odnosno, Hrvatsku, ili se spremaju da to učine, promovise u patriote, što bi trebalo biti suprotno. Nasuprot tome, primjećuje se mnogo veće zalaganje bošnjačke politike povratka u RS, promovise se, recimo, "podrinjski patriotizam kod Bošnjaka" za razliku od srpske politike koja pokazuje veliku aroganciju i prezir spram ideje da se jaca srpska pozicija u Sarajevu i drugim "vjekovnim srpskim ognjištima" - fraza preuzeta od srpskih nacionalista iz devedesetih.

Usljed odlaska velikog broja mladih Srba i Hrvata za Srbiju i Hrvatsku, paralelno s tim pada i

natalitet, što je dodatna podrška stvaranju dvotrecinske bošnjačke većine u BiH. Recimo samo da je u zadnjih pet godina od 2003. do 2007. godine, broj umrlih u RS-u veći od broja rođenih za 15.100, dok je u Federaciji stanje pozitivno, broj rođenih je za 18.000 veći od broja umrlih (po zavodima za statistiku RS-a i Federacije). Ako znamo da su u okviru Federacije pretežno hrvatska područja takode negativna, to još povećava natalitet u Federaciji u korist Bošnjaka. Ako bismo samo sabrali ove dvije cifre, utvrdili bismo da je, npr. u zadnjih pet godina samo zahvaljujući natalitetu povećana razlika između Bošnjaka i Srba za 33.000 u korist Bošnjaka, što u procentima povećava razliku za skoro 2%. Radi ilustracije, najveći broj opština na istoku RS-a ima oko deset hiljada stanovnika. Kada ovome dodamo minimalno duplo veću cifru onih koji su se odselili iz BiH, ili, s druge strane, doselili iz Sandžaka (iako nema relevantnih istraživanja, već se radi o slobodnoj procjeni, kojoj u prilog ide podatak o desetinama hiljada Srba koji imaju lične karte u RS-u, a stalno i trajno žive u Srbiji - 5, 10 i više godina.), lako možemo zaključiti da se radi o veoma ozbiljnim procentima.

Kada bih ovo sve sumirao u jednu rečenicu, onda bih rekao: "Logično je ovo što se dešava, jer iz zemlje u kojoj je loš ekonomski standard, Srbi i Hrvati više odlaze od Bošnjaka, jer svakako zemlju ne vole, a imaju rezervnu državu u koju lako mogu otići, pa tako gube izdržljivost i upornost za ostankom, za razliku od Bošnjaka koji takode muku muče sa standardom, ali nemaju rezervnu državu, pa još vole ovu, što im povećava snagu za trpljenje lošeg stanja."

Kako se ponaša bošnjačka aktuelna politika u novoj situaciji gdje je dejtonski rasplet i nezrela nacionalna politika Srba i Hrvata u BiH kao na tačni serviralni projekt stvaranja BiH, kao nacionalne države Bošnjaka?

Bošnjačka politika je svjesna da je BiH preživjela zadnji rat (a tokom rata je bila na ivici raspada) i da je BiH zbog niza faktora postala neupitna, a naročito zbog geopolitike o kojoj je gore bilo riječi. Svjesna je da unutrašnja dejtonska struktura države može biti opasnost samo u varijanti mogućeg otcjepljenja RS-a, a pošto otcjepljenje nije moguće, bošnjačka politika ima komoditet i vrijeme pred sobom da polako stvara dvotrecinsku većinu u BiH. Takode je svjesna da je jedini pravi garant očuvanja nacionalnih interesa Srba i Hrvata u BiH njihov natalitet i prosperitet, a da je njihova borba za ustavno-pravnu zaokruženost promašena strategija u bh. slučaju. Dokaz ove teze je Kosovo, jer su Srbi u trajanju od 90 godina imali ustavno-pravnu nadležnost nad Kosovom, a ono je ipak postalo albansko u potpunosti, kako u formalnom smislu, tako i u suštinskom.

Iz ove perspektive gledano, fokusiranost Srba i Hrvata na očuvanje nadležnosti RS-a i formiranje trećeg entiteta je apsolutno gubljenje vremena i promašaj, što će se Srbima i Hrvatima vratiti kao bumerang kada se 2028. utvrdi stanje o dvotrecinskom udjelu Bošnjaka u bh. društvu. Tada će naročito nemoguće biti podijeliti BiH, jer ako Karadžić nije uspio '93., '94., ili '95. u onom ludilu, pa Krajišnik i Poplašen u ludim poratnim godinama, pa kad nije uspio Dodik nakon kosovske nezavisnosti, vjerovatnoća da se to uradi za 20 godina u zemlji u kojoj će Bošnjaci imati 67% stanovništva apsolutno ne postoji.

Ništa Srbima ne znači postojanje Republike Srpske kada budu cinili zanemarljiv udio u procentu stanovništva, kao što Bošnjacima na referendumu o nezavisnosti BiH iz 1992. godine ništa ne bi značilo "turski paragraf" iz vremena Mehmeda Spahe da ih je tada bilo dvadesetak posto, a Srba, npr. 57%. Znači da je referendum uspio zbog politike nataliteta, a ne neke međunarodne urote. Da su Srbi od popisa iz 1910. kada su imali 43,5% do 1991. godine porasli za samo 10% (dakle za 81 godinu), onda se '92. ne bi održavao Referendum o nezavisnosti BiH, već bi bio referendum o ostanku BiH u krnjoj Jugoslaviji (u zajednici sa Srbijom). Ove brojke su kroz istoriju uvijek bile argumenti i uvijek će biti. Brojke su važnije bile

Bošnjacima od "turskog paragrafa", koji je svakako kasnije izbrisan, kao što se ustavi i nadležnosti uvijek mijenjaju, ali ako narod ostane u snazi, onda taj narod ima šanse.

Bošnjačka politika zna da je srpska zabluda o vjечноj zaštiti nadležnosti RS-a promašaj, jer srpski narod curi u Srbiju. Rezonujući na ovaj način, Bošnjaci će imati višestruke i dugoročne koristi od postojanja Republike Srpske, jer im nedovršeni Karadžićev projekt (a dovršen je jedino otcijepljen) pomaže da ostvare dvotrecinsku većinu. A kad je ostvare, onda se napravi šestomjesečna kampanja među Bošnjacima da 500.000 Bošnjaka izvadi licnu kartu u RS-u i onda potpuno legitimno izaberu vladu, predsjednika, naprave skupštinsku većinu i donesu odluke koje se tiču postojanja RS-a. Zbog ovoga su amandmani o konstitutivnosti naroda veoma, veoma dalekovidni. Bez obzira što je ovaj primjer teoretska simulacija, on šalje jasnu poruku da onaj koji ima natalitet, ne mora uzimati pušku u ruke. Takođe, srpska je zabluda mišljenje da je važno što su se etnosi razdvojili i što RS ima preko 90% Srba. Zapravo, to bi igralo igru jedino u varijanti otcijepljenja, ali pošto je otcijepljenje nemoguće bez katastrofalnih šteta po same Srbe, onda je potpuno nevažno ko gdje ima kucu i ko se gdje homogenizovao. S tim u vezi su jasni deklarativni i "folerski" napadi pojedinih bošnjačkih nacionalističkih političara na Republiku Srpsku, sa jedinim ciljem - utvrđivanje uvjerenja, tj. zablude kod Srba da njihov opstanak zavisi od ocuvanja nadležnosti. Srbi su živi dokaz da su stoljećima pod Turcima opstali kao narod bez ikakvih nadležnosti, a da zadnjih 20 godina u borbi za nadležnosti nestaju sa vjekovnih nastambi: Hrvatska, Kosovo, a sada i BiH.

Aktuelna bošnjačka politika je već nakon nekoliko prvih poslijeratnih godina shvatila ovaj istorijski proces i prigrlila ga kao ideju vodilju. Iz perspektive ratnog doba kada su Bošnjaci spašavali makar i mrvice Bosne i Hercegovine, sada se najednom nudi nevjerovatna perspektiva stvaranja BiH kao nacionalne države Bošnjaka muslimanske vjeroispovijesti. To najednom postaje svjetlo za nacionalističke krugove, koji definišu bošnjački projekt XXI vijeka. Shvatajući da je Sarajevo ugaoni kamen multietnicke BiH i da ideja multietnicnosti BiH uspijeva ili pada u Sarajevu, svojski se prihvataju posla da ideju multietnicnosti "ubiju" na samom izvoru, na izvoru Bosne, u Sarajevu. Koristeci potpuno nenormalnu politiku Srba i Hrvata koji se odricu Sarajeva, u prvoj deceniji XXI vijeka na scenu je stupila postupna radikalizacija i islamizacija Sarajeva, kroz obrazovanje, arhitekturu, medije, (ne)zastupljenost konstitutivnih naroda u strukturama vlasti... Za posljedicu imamo sve više slucajeva da se nebošnjaci koji su cijeli rat živjeli u Sarajevu, sada, 13 godina nakon rata, žele odseliti i sele se u mjesta sa srpskom ili hrvatskom većinom. Sarajevo, koje je po izjavama videnijih žitelja Sarajeva, tokom rata bilo mnogo više ono kosmopolitsko Sarajevo nego danas.

Šta se postiže ovom politikom? Prvo, želi se uništiti i demoralisati snažna građanska tradicija Sarajeva, koja još uvijek ima snažno uporište među građanima Sarajeva, a drugo, želi se dati "argument u ruke" ionako pogrešnoj S-H politici spram Sarajeva, ne bi li se ista dodatno radikalizovala i udaljila od spoznaje da Srbima i Hrvatima nema opstanka u BiH bez Sarajeva. Iz ugla ove bošnjačke nacionalističke politike nije važno što će BiH kaskati na putu modernizacije, jer upravo suprotno, što je stanje u BiH teže, to će se projekt dvotrecinske većine ubrzati, jer će S&H koristiti prednosti Srbije i Hrvatske koje itekako izmicu BiH po mogućnosti zaposlenja i standarda života. Iz njihove perspektive sagledavanja sadašnjosti sa istorijskih horizonata, narednih dvadesetak, trideset godina nije važno u hiljadugodišnjoj istoriji BiH, nije važno "malo" ekonomsko zaostajanje žitelja, ako to vodi realizaciji projekta nad projektima, stvaranju nacionalne države Bošnjaka. Paralelno sa ovom egzekucijom multietnickog Sarajeva i multietnicke BiH, egzekutorima su puna usta i Sarajevo i multietnicnosti i građanske države, te konstitutivnih naroda, popisa iz 1991...

U tom kontekstu razmatram rušenje aprilskog paketa u aprilu 2006. Ubih se razmišljajući zašto "stopostotman" koji non-stop prica o jakoj državi BiH, sruši paket koji je značio evidentno jakanje države, nauštrb entiteta. To je isto kao kad bi UN ponudio Srbiji da na

Kosovo vrati vojsku na granicu sa Albanijom i da Ministarstvo vanjskih poslova Srbije predstavlja i Kosovo u svijetu, a onda recimo dode predsjednik Srbije i to sve odbije, jer je ponudeno tako "malo" i pobjedonosno uzvikne: "100% Srbija, uh greška, pardon, Kosovo je Srbija".

Bio sam u dilemi da li je "stopostotman" neiskusna, naivna, lud, sujetan ili šta sve ne, dok nisam shvatio da se zapravo radi o velikoj mudrosti sa dugorocnim efektima. Aprilskim paketom su Srbi bili spremni da naprave odlucujuci korak ka prihvatanju BiH kao svoje države, što bi vremenom rezultiralo strateškim okretanjem srpskog naroda ka BiH, njegovom borbom za BiH i ostajanjem, a samim tim i snaženjem srpske pozicije u stvarima koje su gore podrobno opisane. Ovo bi djelovalo stimulatивно i na bosanske Hrvate, što bi definitivno bila prekretnica politike u BiH, tri zajednice bi gradile BiH i borile se za svoju poziciju, što bi rezultiralo stvaranjem moderne multietnicke države ravnopravnih naroda i gradana, pa još u EU. Medutim, to bi pomutilo planove "stopostotmana" da realizuje bošnjački nacionalistički super projekt XXI vijeka. Tako da je rušenjem "aprilskog paketa" uspio u namjeri da radikalizuje "srpskog lidera" koji je bio spreman da vodi umjerenu srpsku struju, uspio da kod stotina hiljada Srba uništi i zadnje mrvice prihvatanja BiH kao svoje države, drasticno uspori napredak BiH na evropskom putu, a to neminovno znaci i ekonomsko zaostajanje, koje je jedini garant realizacije dvotrecinske vecine iz super-projekta.

Žalosno je da "stopostotman" ovakvim nacionalističkim djelovanjem, zamotanim i zamaskiranim u ideje gradanske države troši svaku mogucnost stvaranja i multinacionalne zemlje, a kamoli gradanskog društva. Takode je žalosno da nasankani "srpski lider" misli da je pobjednik u ovoj igri, a ne vidi da je postao pijun preciznog plana da od umjerenog srpskog lidera postane ultraradikalni i tako nanese veoma težak udarac poziciji srpskog naroda u BiH i bude glavni realizator stvaranja dvotrecinske vecine bošnjačkog naroda u BiH. Bilo bi dobro kada bi se "srpski lider" izborio sa silinom, velikom moci i snagom koja ga nosa po oblacima, koja mu ne da da realno sagleda istorijski proces koji se odvija, koja ga cini nedoraslim i nezrelim za istorijski trenutak, da se vrati na umjereni kurs, da postane motor integracija BiH u EU, da vrati Srbe svojoj BiH, da vrati Srbe svom Sarajevu, kako bi pomogao i Srbima i Hrvatima i Bošnjacima i svim gradanima ove napacene zemlje. "Stopostotman" je vec kažnjen na proteklim izborima od nenacionalističkog jezgra bošnjačkog naroda, a "srpski lider", ako to shvati na pravi nacin, ima šansu da ude u istoriju kao covjek koji je jednu "tešku" zemlju integrisao u Evropu, gdje bih mu želio, i podržao ga, da gradi evropsku karijeru, kao Slovenac Rupel, kao Finac Oli Rehn, kao Slovak Miroslav Lajcak (naravno pod uslovom da za njim u Evropu ne krenu krivicne prijave za kriminal i korupciju), ili u suprotnom, ako to ne shvati, nek' onda slobodnim padom sa visine sopstvene osionosti tresne u balkanski mulj i ostane zapamcen kao još jedan u nizu destruktivnih balkanskih lidera (narocito srpskih), ali, nažalost, sa katastrofalnim posljedicama po sopstveni narod...

Bojan Bajic

BH Dani